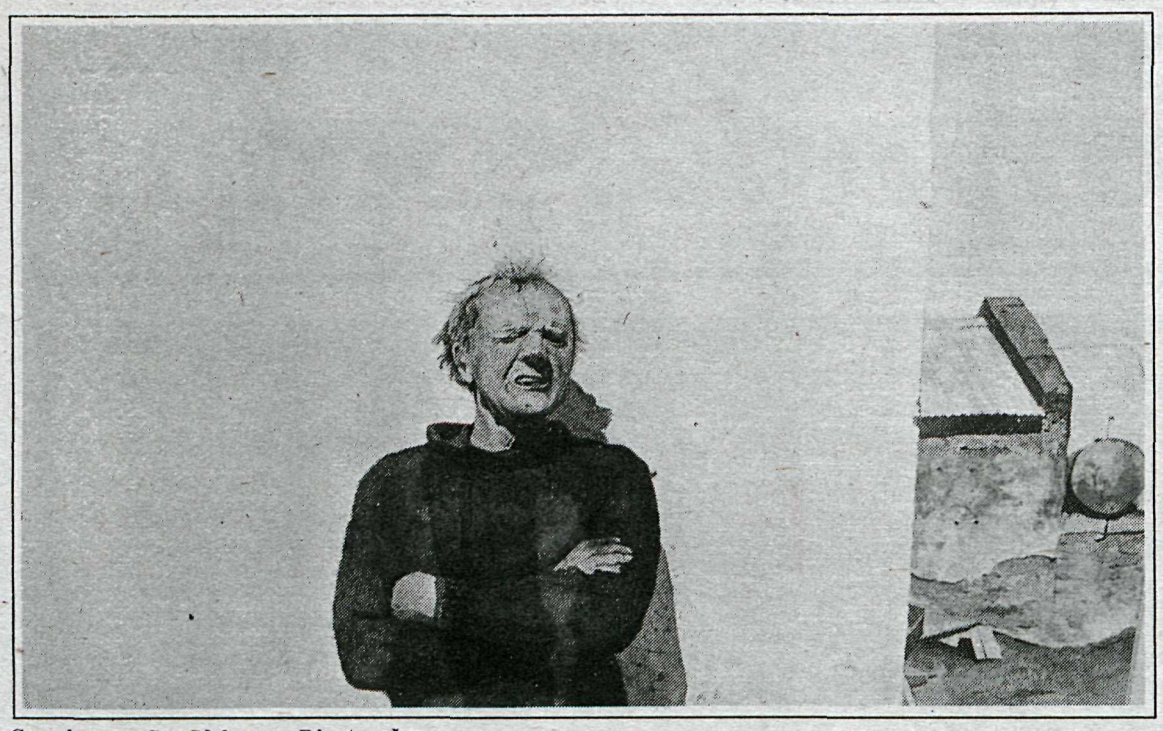
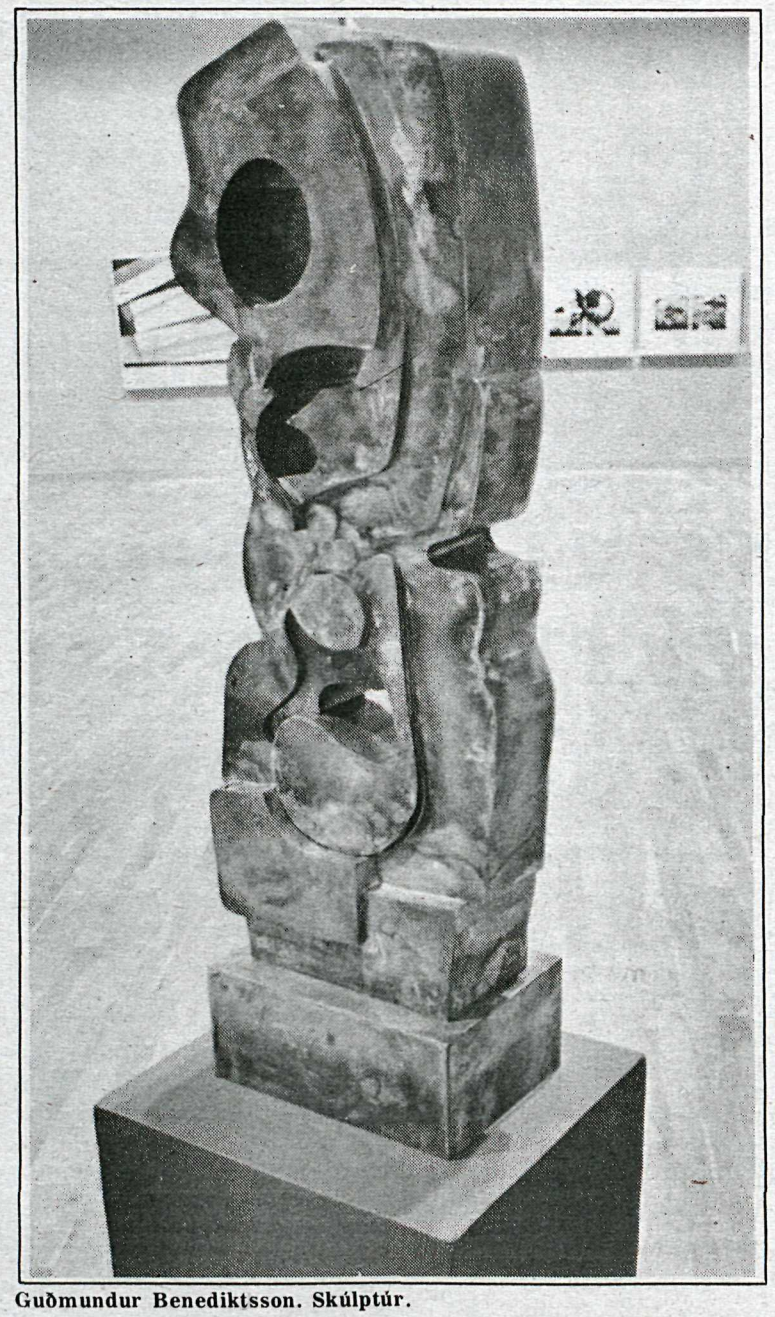

Gunnlaugur St. Gíslason: Bjart veður

Jón Reykdal: Náttúrumaður.

Guðmundur Benediktsson. Skúlptúr.

Guðmundur Benediktsson: Stuðlar

Haustsýning '77

Ólafur Kvaran skrifar um myndlist

Þessa dagana stendur yfir að Kjarvalsstöðum haustsýning Félags íslenskra myndlistarmanna. Alls sýna þar 42 listamenn 124 verk. Heiðursgestur sýningarinnar er að þessu sinni Guðmundur Benediktsson myndhöggvari. Sýningunni lýkur í kvöld.

Haustsýning — til hvers?

Haustsýningar FÍM er að jafnaði beðið með nokkurri eftirvæntingu, því ef vel hefur tekist til með þátttöku og val verka má þar fá samandreginn allgóðan þverskurð af því áhugaverðasta, sem unnið er af myndlist þessa stundina. Fyrir listáhugafólk er þetta því kærkominn vettvangur til yfirlits og samanburðar og fyrir félaga FÍM mætti álíta að haustsýningin væri af nokkru mikilvægi, til að sýna styrkleika félagsins sem heild og listræna reisn. En ef hugað er að þeirri staðreynd hve lítið brot félagsmanna FÍM sér í rauninni ástæðu til að taka þátt í sýningunni, þá virðist sannarlega einhversstaðar vera pottur brotinn. Þetta áhugaleysi félagsmanna á sér eflaust fleiri skýringar en hér gefst rúm til að tíunda, en ein veigamikil ástæða er eflaust sú, að á síðustu árum hafa orðið til sýningarhópar listamanna (bæði innan og utan FÍM), sem sýna saman árlega. Má í þessu sambandi minna á Septem-hópinn, Grafíkfélagið, Gallerí Sólon Íslandus og þá listamenn sem standa að Gallerí Súm. Þessar nýju aðstæður hafa tvímælalaust breytt nokkuð gildi haustsýningarinnar sem eftirsóknarverðs og jafnframt nauðsynlegs vettvangs.

Staðreyndin er einfaldlega sú, að haustsýningin gefur á engan hátt þverskurð af því sem unnið er af áhugaverðri myndlist í landinu, og það virðist vera gjörsamlega tilviljunarkennt hverjir sjá ástæðu til að viðra verk sín þar. Til að mæta þessu áhugaleysi fyrir sýningunni er valinn sá kostur, til að halda henni við lýði, að hengja upp til uppfyllingar alls konar föndurvinnu, sem á ekkert erindi á sýningu félags er lítur á sig sem heildarsamtök alvarlega starfandi myndlistarmanna. Ef til vill mætti hugsa sér það jákvæða þróun ef fleiri sýningarhópar listamanna yrðu stofnaðir og FÍM efndi þess í stað á þriggja eða fjögurra ára fresti til stórrar yfirlitssýningar, þar sem reynt væri á ýtarlegan hátt að lýsa stöðunni í íslenskri myndlist. Það er sannarlega brýn þörf fyrir slíka sýningu.

Enda þótt haustsýningin '77 gefi í heild ekki ástæðu til mikillar umræðu né víðtækra ályktana þá getur engu að síður að líta nokkur athyglisverð verk eftir einstaka listamenn. Má nefna fingerðar og ljóðrænar grafíkmyndir Þórðar Hall, og Jón Reykdal sýnir auk grafíkverka voldugt olíumálverk, „Náttúrumaður", þar sem hann sem oftar fjallar um sambýli manns og náttúru og gefur því efni óvænt gildi í tíma og rúmi. Gunnlaugur Gíslason velur sér fábrotin myndefnisbrot af húsagafli, maður eða gamlar skóflur undir vegg, sem hann af mikilli næmni gefur tærleika og hörku í raunsærri framsetningu sinni. Einar Þorláksson er litsterkari og frjálsari í byggingu verka sinna en áður og þau hafa á köflum naívískar áherslur. Hringur Jóhannesson, Leifur Breiðfjörð, Örn Þorsteinsson og Ásgerður Búadóttir sýna hér öll athyglisverð verk í sjálfu sér, þó þau e.t.v. bæti ekki svo miklu við fyrri afrek sín.

Heiðursgesturinn

Þegar á heildina er litið eru það höggmyndir heiðursgests sýningarinnar, Guðmundar Benediktssonar, sem tvímælalaust vekja mesta athygli. Guðmundur Benediktsson (f. 1920) var á sínum tíma nemandi Ásmundar Sveinssonar, en hefur fram til þessa einungis haldið eina einkasýningu á verkum sínum og má eflaust um kenna að „hann er hlédrægur og frábitinn því að halda nafni sínu á lofti", svo vitnað sé til orða Hjörleifs Sigurðssonar í inngangi sýningarskrár. Á sýningunni eru 10 verk eftir Guðmund, öll unnin í eir á árabilinu 1976-77. Þessum verkum má raunar skipta formrænt í tvö horn, og í báðum tilvikum markar hann sér þröngan bás, sem hann kannar af mikilli hnitmiðun. Annars vegar glímir hann einkum við formrænt sambýli lóðréttra formstuðla, sem hann þjappar saman af mismunandi miklum hraða, stífir til eða mýkir. Í annan stað er þessi lóðrétti formstuðull lagður til hliðar og þess í stað mýkir hann alla formgerðina. Formin verða líffræni og þróttmiklar bylgjuhreyfingar í samsetningu bjúgforma setja megin mark. Að hafa dregið hér saman þetta úrtak úr list Guðmundar Benediktssonar var vel til fundið og sannarlega tímabært.